

Анализ на данните за нотификациите по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF), свързани с диетични храни, хранителни добавки и усилващи храни за първото тримесечие на 2019 г. (01.01 – 31.03.2019)

Системата за бързо предупреждение на храни и фуражи (RASFF), която е обща за всички държави членки, е създадена с *Регламент (ЕО) № 178/2002*¹. Системата подпомага държавите членки при действията им, като позволява бърз обмен на информация за рисковете, произтичащи от храни или фуражи и за мерките, които са взети или предстои да бъдат взети за овладяване на тези рискове и има за цел да предостави на контролните органи добре функциониращ инструмент за уведомяване за рискове за здравето на човека, произтичащи от храни или фуражи.

Законовата база за функционирането на системата:

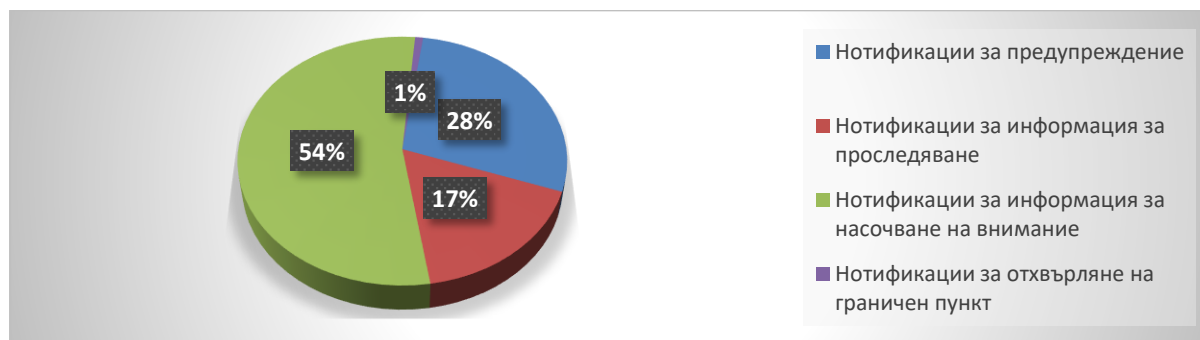
- член 50 от *Регламент (ЕО) № 178/2002*;
- *Регламент (ЕС) № 16/2011 за установяване на мерки за прилагане за Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи*;
- член 30б от *Закон за храните*;
- член 47 от *Закон за фуражите*.

I. Анализ на нотификациите по отношение на диетични храни, хранителни добавки и усилващи храни:

През първото тримесечие на 2019 г. в системата са били обработени общо **117 бр. нотификации** (56 бр. за първото тримесечие на 2018г.), свързани с диетични храни, хранителни добавки и усилващи храни. От тях **33 бр. (26 бр. за първото тримесечие на 2018 г.)** са нотификации за предупреждение, **20 бр. (16 бр. за първото тримесечие на 2018 г.)** са нотификации за информация, които изискват проследяване, **63 бр. (7 бр. за първото тримесечие на 2018 г.)** са нотификации за информация за насочване на

¹ *Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните*

внимание и 1 бр. (7 бр. за първото тримесечие на 2018 г.) за отхвърляне на граничен пункт (*Фигура 1*)

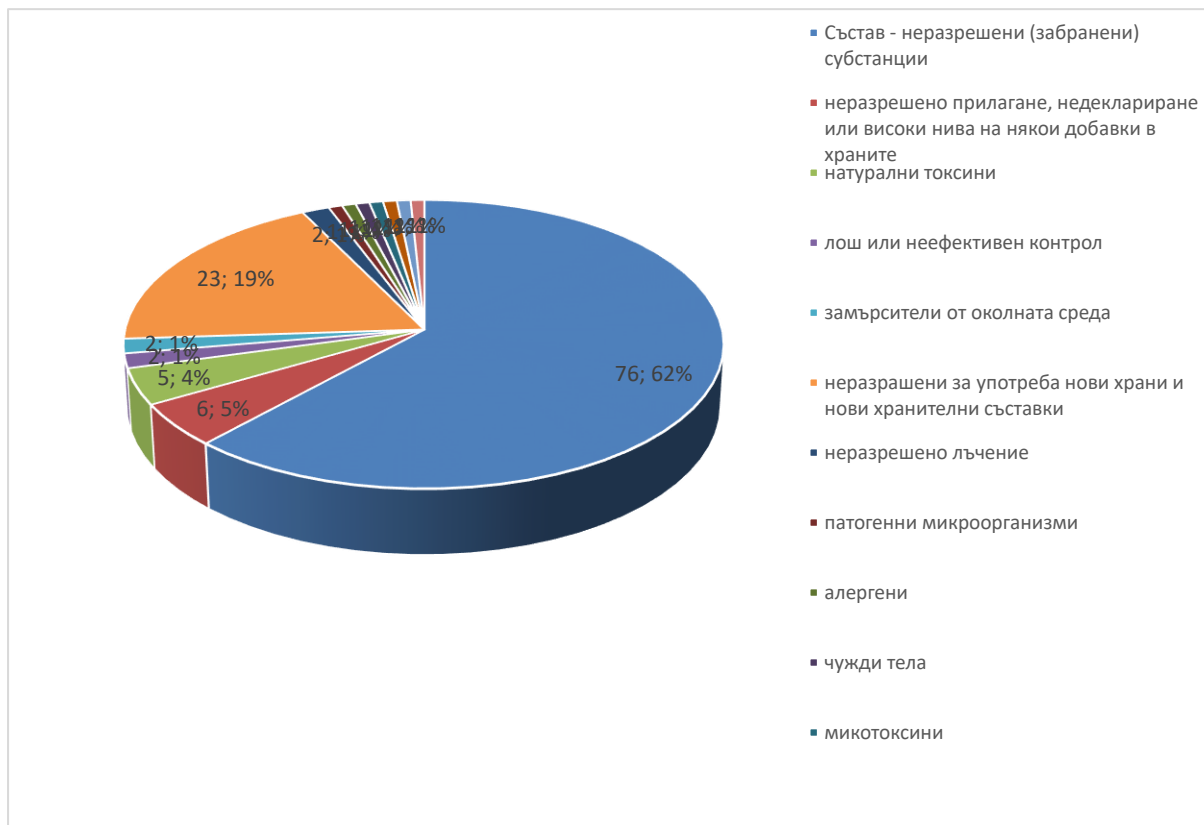

Фигура 1

При 86 случая (28 бр. за първото тримесечие на 2018 г.), изискващи нотификация, рискът за здравето на хората е оценен, като **сериозен**.

Идентифицирани са следните несъответствия, представляващи риск за здравето на хората (*Фигура 2*):

1. наличие на неразрешени (забранени) субстанции и наднормени нива на някои съставки – **76 бр.**, като сред тях преобладават нотификациите за Интернет търговия с неразрешения 2,4-dinitrophenol (DNP) (41 бр.) (26 бр. общо за първото тримесечие на 2018 г., от които 3 бр. за търговия с DNP);
2. неразрешено прилагане, недеklarиране или високи нива на някои добавки в храните – 6 бр.;
3. замърсители от околната среда – 2 бр.;
4. неразрешени за употреба нови храни и нови хранителни съставки – **23 бр.**;
5. натурални токсини – 5 бр. (пироллизидинови алкалоиди в St. John's Wort капсули (жълт кантарион));
6. лош или неефективен контрол – 2 бр.;
7. неразрешено облъчване – 2 бр.;
8. патогенни микроорганизми – 1 бр.;
9. необявяване на съставки с алергизиращо действие – 1 бр.;
10. замърсяване с чужди тела – 1 бр. (пластмасови фрагменти в детски храни);
11. микотоксини – 1 бр.;
12. тежки метали – 1 бр. (твърде високо ниво на цинк в хранителна добавка);
13. остатъци от пестициди – 1 бр.
14. несъответствия при етикетирането – 1 бр.

Фигура 2

По отношение на държавата на произход, нотифицираните продукти произхождат предимно от **Китай (26 бр. нотификации), САЩ (17 бр. нотификации), Обединено Кралство (8 бр. нотификации), Холандия (8 бр. нотификации), Словакия (5 бр. нотификации), Франция, Германия и Русия (по 3 бр. нотификации)** и други държави членки на ЕС и трети страни. При 8 бр. нотификации произходът на продукта е неизвестен, като пет от тях **касают продукти, обект на търговия по Интернет.**

България е упомената, като държава на произход по една нотификация (неразрешена субстанция N-desmethyl sibutramine и sibutramine в хранителни добавки за отслабване), а като държава на разпространение по 2 бр. нотификации (недекларирани ракообразни в хранителни добавки и полициклични ароматни хидрокарбони в гинко билоба на прах). И трите горепосочени нотификации са нотификации за предупреждение и рискът за консуматора е определен, като сериозен.

Сравнителен анализ за движението на нотификациите, касаещи диетични храни, хранителни добавки и усилващи храни, спрямо същия период на 2018 г.

За първото тримесечие на 2018 година, общият брой на нотификациите е **56 бр.** Този брой е значително по-малък от броя на нотификациите за отчетния период (**117 бр.**). Виж. **Фигура 3.**

Фигура 3

Сравнителен анализ за движението на нотификациите за България, спрямо същия период на 2018 г.

През първото тримесечие на 2018 г. България е била упомената в **2 бр.** нотификации, докато през първото тримесечие на 2019 г. в **3 бр.** нотификации. Виж.

Фигура 4.

Фигура 4

Изводи и тенденции:

На базата на проучването на данните от RASFF относно диетични храни, хранителни добавки и усилващи храни, за първото тримесечие на 2019г. могат да се направят следните изводи:

1. През първото тримесечие на 2019 г., броят на нотификациите е значително по-голям (двойно) от броя им за първото тримесечие на 2018 г., като продължават да преобладават нотификациите, при които рискът е определен, като сериозен;
2. За първото тримесечие на 2019 г. значителен брой нотификации се отнасят до установяване на онлайн търговия с неразрешената субстанция 2,4 Dinitrophenol (DNP), която е силно токсичен промишлен химикал и, за която е известно, че насърчава бързата загуба на тегло при хората, но същевременно е опасна за здравето.
3. И трите нотификации за отчетния период, касаещи България са нотификации за предупреждение, за разлика от първото тримесечие на 2018 г., когато нотификациите са две на брой, като и двете са информационни.

Изготвил: д-р Аксиния Антонова – главен експерт в дирекция „Комуникация на риска, обучение и Контактен център“ при ЦОРХВ

02.05.2019 г.

ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА ПО ХРАНИТЕЛНАТА СЕРВИС